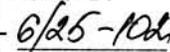

Установа адукацыі
«Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў»

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Рэктар БДУКМ

 Н. У. Карчэўская
« 2025 г.
Рэгістрацыйны № ВД- эвуч.

МУЗЕІ ЗАМЕЖНЫХ КРАІН

*Вучэбная праграма ўстановы вышэйшай адукацыі
па вучэбнай дысцыпліне для спецыяльнасці
6-05-0322-03 Музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны*

Вучэбная праграма складзена на аснове адукацыйнага стандарту вышэйшай адукацыі АСВА 6-05-0322-03-2023 па спецыяльнасці 6-05-0322-03 Музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны, зацверджанага пастановай Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь ад 21.08.2023 №274, вучэбных планаў БДУКМ па спецыяльнасці 6-05-0322-03 Музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны

СКЛАДАЛЬНІК

І. І. Бамбешка, дацэнт кафедры гісторыка-культурнай спадчыны ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў», кандыдат культуралогіі

РЭЦЭНЗЕНТЫ

Ю. В. Кавалёва, вучоны сакратар дзяржаўнай установы «Музей гісторыі горада Мінска», кандыдат культуралогіі;

А. В. Пагоцкая, дэкан факультэта мастацкай культуры ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў», кандыдат мастацтвазнаўства

РЭКАМЕНДАВАНА ДА ЗАЦВЯРДЖЭННЯ:

кафедрай гісторыка-культурнай спадчыны ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў» (пракакол №3 ад 25.10.2025);

прэзідыумам навукова-метадычнага савета ўстановы адукацыі «Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў» (пракакол № 2 ад 20.12.2025)

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Пры ўсёй разнастайнасці існуючых за межамі Беларусі музеяў і адрозненнях у арганізацыі музейнай справы ў асобных краінах, абумоўленых асаблівасцямі іх гісторыі, сацыяльна-эканамічнымі абставінамі, культурнымі і іншымі традыцыямі, геаграфічным становішчам, у яе развіцці назіраецца шэраг агульных рысаў і устоўлівых тэндэнцый. Тлумачыцца гэта неабходнасцю вырашэння эканамічных і культурных пытанняў, інтэнсіфікацыяй турызму, абмену выстаўкамі, а таксама актывізацыяй прафесійных кантактаў музейных работнікаў розных краін. Гэтыя і іншыя абставіны робяць вучэбную дысцыпліну «Музеі замежных краін» надзвычай актуальнай у працэсе падрыхтоўкі спецыялістаў у галіне музейнай справы і аховы гісторыка-культурнай спадчыны.

Прадметам вучэбнай дысцыпліны «Музеі замежных краін» з'яўляюцца пытанні арганізацыі музейнай справы ў краінах далёкага і блізкага замежа, гісторыя фарміравання музейных калекцыі, экспазіцый і выставак у найбольш значных музеях розных краін свету.

Асноўнай мэтай выкладання вучэбнай дысцыпліны з'яўляецца вывучэнне студэнтамі музейных устаноў і практыкі арганізацыі музейнай справы ў краінах далёкага і блізкага замежжа.

Мэтавая накіраванасць вучэбнай дысцыпліны «Музеі замежных краін» прадугледжвае вырашэнне шэрагу задач:

- выявіць асноўныя арганізацыі, якія займаюцца распрацоўкай музейнай праблематыкі на міжнародным ўзроўні;
- вызначыць заканамернасці і асаблівасці арганізацыі музейнай справы на сучасным гістарычным этапе ў краінах Еўропы, Амерыкі, Азіі, Афрыкі і Аўстраліі;
- прасачыць фарміраванне і прадставіць змест калекцый вядучых музеяў замежных краін;
- ахарактарызаваць замежныя музеі як важную састаўную частку турыстычных рэсурсаў.

У выніку вывучэння вучэбнай дысцыпліны студэнты павінны *ведаць*:

- асноўныя накірункі музейнай палітыкі замежных краін;
- структуру музейнай сеткі замежных краін;
- гісторыю стварэння і склад калекцый вядучых музеяў;
- нацыянальныя асаблівасці музейнага будаўніцтва;
- сучасны стан музеяў і музейнай справы замежных краін.

Студэнты павінны *ўмець*:

- аналізаваць крыніцы і літаратуру па гісторыі музейнага будаўніцтва замежных краін;
- даць характарытыку музейнай сеткі замежных краін;
- аналізаваць вопыт музейнага будаўніцтва замежных краін;
- вызначаць месца і ролю музеяў у развіцці сусветнай культуры.

Студэнты павінны *авалодаць*:

- асноўным паняццёвым апаратам дысцыпліны;

– навыкамі апісання, аналізу музейных прадметаў, калекцый.

Зместам вучэбнай дысцыпліны «Музеі замежных краін» прадугледжана фарміраванне наступных кампетэнцый:

Універсальныя кампетэнцыі:

УК – 10 Планаваць, арганізоўваць і весці мэнэджарскую, маркетынгавую і фінансавую дзейнасць у музейных установах і арганізацыях;

Базавыя прафесійныя кампетэнцыі:

БПК – 2 Прымяняць тэарэтычныя і метадалагічныя асновы гісторыка-культурных і музеалагічных ведаў у дзейнасці сучаснага музея і даследаваннях аб'ектаў культурнай і прыроднай спадчыны

Спецыяльныя кампетэнцыі:

СК – 2 Аналізаваць сучасны стан музейных устаноў Беларусі і замежжа, ацэньваць перспектывы іх далейшага развіцця, у тым ліку ў сувязі з суб'ектамі турыстычнай індустрыі.

СК – 3 Выкарыстоўваць сучасныя веды аб культуры і тэндэнцыях яе развіцця ў музейнай, турыстычнай і менеджарскай дзейнасці, ахове культурнай спадчыны, навыкі педагагічнага і прамоўніцкага майстэрства ў яе інтэрпрэтацыі.

Вучэбная дысцыпліна «Музеі замежных краін» цесна звязана з такімі вучэбнымі дысцыплінамі, як «Гісторыя музейнай справы», «Тэорыя і методыка музейнай справы», «Усеагульная гісторыя», «Гісторыя культуры», «Гісторыя мастацтваў» і інш.

Да эфектыўных педагагічных методак і тэхналогій, якія садзейнічаюць далучэнню студэнтаў да пошуку і выкарыстання ведаў, набыццю вопыту самастойнага вырашэння задач, адносяцца:

- гісторыка-тэматычны падыход;
- тэхналогіі праблемна-модульнага навучання;
- тэхналогіі вучэбна-даследчай дзейнасці;
- камунікатыўныя тэхналогіі (дыскусіі, дыялогі, абмен думкамі і інш.)
- метады аналізу канкрэтных сітуацый.

Для кіравання вучэбным працэсам і арганізацыі кантрольна-ацэначнай дзейнасці выкладчыку рэкамендуецца выкарыстоўваць рэйтынгавую сістэму ацэнкі вучэбнай дзейнасці студэнтаў, варыятыўныя мадэлі кіруемай самастойнай работы, вучэбна-метадычныя комплексы. У практыку правядзення семінарскіх заняткаў мэтазгодна ўкараняць методыкі актыўнага навучання, дыскусійныя формы.

У адпаведнасці з вучэбным планам на вывучэнне вучэбнай дысцыпліны «Музеі замежных краін» прадугледжана 110 гадзін, з якіх 52 аўдыторыя гадзіны. Прыкладнае размеркаванне аўдыторных гадзін па відах заняткаў: лекцыі – 32 гадзіны, семінарскія – 20 гадзін. Форма правядзення бягучай атэстацыі – тэсціраванне, вуснае апытанне. Форма правядзення прамежкавай атэстацыі – экзамен.

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА МАТЭРЫЯЛУ

Уводзіны

Прадмет, мэты і задачы вучэбнай дысцыпліны «Музеі замежных краін». Сувязь вучэбнай дысцыпліны «Музеі замежных краін» з іншымі вучэбнымі дысцыплінамі спецыяльнасці.

Мэта і задачы вучэбнай дысцыпліны. Прадмет і структура вучэбнай дысцыпліны. Навукова-метадычнае забеспячэнне вучэбнай дысцыпліны. Крыніцы і літаратура.

Раздзел I. Міжнародныя арганізацыі ў галіне музейнай справы і аховы гісторыка-культурнай спадчыны

Тэма 1. Дзейнасць ЮНЕСКА ў галіне музейнай справы і аховы гісторыка-культурнай спадчыны

Стварэнне ЮНЕСКА. Структура і функцыі ЮНЕСКА. Роля ЮНЕСКА ў аб'яднанні намаганняў у галіне музейнай дзейнасці і аховы гісторыка-культурнай спадчыны. Нарматыўна-прававыя дакументы ЮНЕСКА (канвенцыі і рэкамендацыі) ў галіне аховы і захавання гісторыка-культурнай спадчыны. Дзейнасць ЮНЕСКА захаванні і ахове помнікаў у краінах Азіі і Афрыкі, іншых рэгіёнах свету.

Цэнтр сусветнай спадчыны. Спіс сусветнай спадчыны ЮНЕСКА.

Ахова нематэрыяльных праяўленняў культурнай спадчыны. Спіс нематэрыяльнай культурнай спадчыны. Праграмы ЮНЕСКА па ахове матэрыяльнай, нематэрыяльнай і падводнай спадчыны. Праграма «Памяць міру».

Міжнародныя дні, гады, дзесяцігоддзі, гадавіны і памятныя даты, якія адзначаюцца ЮНЕСКА.

Прадстаўніцтва Рэспублікі Беларусь у ЮНЕСКА. Нацыянальная камісія РБ па справах ЮНЕСКА. Супрацоўніцтва Рэспублікі Беларусь і ЮНЕСКА. Ратыфікацыя Рэспублікай Беларусь канвенцыі па ахове гісторыка-культурнай спадчыны. Сумесныя праграмы і праекты.

Тэма 2. Дзейнасць Міжнароднага савета музеяў (ICOM)

Перадумовы стварэння міжнародных аб'яднанняў ў галіне музейнай справы. Міжнароднае бюро музеяў і яго дзейнасць.

Гісторыя стварэння ICOM. Структура ICOM. Статут ICOM. Мэты і задачы ICOM. Нацыянальныя камітэты ICOM. Міжнародныя камітэты ICOM. Пастаянныя камітэты ICOM. Рэгіянальныя альянсы. Афіліраваныя арганізацыі. Працоўныя групы ў структуры ICOM.

Роля ICOM у зацвярджэнні музейнага ведавання як навукі. Міжнародны камітэт музеалогіі (ICOFOM) і яго дзейнасць.

Часопіс «Museum».

Беларускі камітэт Міжнароднага савета музеяў і яго праца.

Тэма 3. Праца Савета Еўропы і Еўрапейскага саюза ў галіне музейнай справы і аховы гісторыка-культурнай спадчыны

Стварэнне Савета Еўропы. Акцыі і дзейнасць Савета Еўропы ў галіне музейнай справы і аховы гісторыка-культурнай спадчыны. Асноўныя задачы культурнай паліцы Савета Еўропы. Еўрапейскія канвенцыі ў галіне аховы культурнай спадчыны. К. Хадсан і яго ініцыятывы. Еўрапейскі музейны форум: гісторыя, задачы і навацыі. Конкурс «Лепшы еўрапейскі музей года»: крытэрыі для адбору і пералік намінацый. Прыклады музеяў, што сталі прызёрамі конкурса.

Стварэнне Еўрапейскага саюза. Акцыі і дзейнасць Еўрапейскага саюза ў галіне музейнай справы і аховы гісторыка-культурнай спадчыны. Фонд рэгіянальнага развіцця і яго дзейнасць па захаванні і актуалізацыі еўрапейскай культурнай спадчыны.

Раздзел II. Музеі Еўропы

Тэма 4. Музеі Вялікабрытаніі

Арганізацыйныя асаблівасці і структура музейнай сеткі ў Вялікабрытаніі. Прынцыпы каардынацыі музейнай дзейнасці у маштабах краіны. Заканадаўчыя асновы дзейнасці музеяў у Вялікабрытаніі.

Музеі Англіі. Каралеўскі мастацкі збор і яго даступнасць для шырокай публікі. Букінгемскі палац. Віндзорскі замак. Палац Хэмптан Корт. Лонданскі Тауэр. Брытанскі музей. Нацыянальная галерэя. Нацыянальная партрэтная галерэя. Галерэя Тэйт і яе філіялы. Музей Вікторыі і Альберта. Ваенна-гістарычныя (Імперскі ваенны музей, Музей Каралеўскіх ваенна-паветраных сіл, Нацыянальны музей арміі і інш.) і навукова-тэхнічныя музеі (Музей навукі ў Лондане, Нацыянальны чыгуначны музей, Нацыянальны марскі музей, Музей грамадскага транспарту ў Лондане і інш.). Прыродазнаўчыя музеі (Музей натуральнай гісторыі ў Лондане). Літаратурныя музеі і музеі літаратурных герояў (Дом-музей Чарльза Дзікенса, Музей Шэрлака Холмса, Музей У. Шэкспіра і інш.).

Іншыя музеі Вялікабрытаніі (Музей пад адкрытым небам у Бімішы, Музей мадам Цюсо і г. д.).

Музеі Шатландыі: Нацыянальная галерэя Шатландыі. Нацыянальны музей Шатландыі. Нацыянальная партрэтная галерэя Шатландыі. Нацыянальны музей вайны ў Эдынбургу.

Музеі Паўночнай Ірландыі. Музей Titanic Belfast. Музей Ольстэра. Музей народнай творчасці і транспарту Ольстэра.

Тэма 5. Музеі Францыі

Агульная характарыстыка развіцця музейнай справы ў краіне. Музейная сетка Францыі. Кіраўніцтва музейнай справай у Францыі. Дзейнасць Міністэрства культуры і адукацыі, Дырэкцыі культурнай спадчыны, грамадскіх і прыватных асацыяцый у сферы музейнай справы.

Музеі г. Парыжа: Луўр і Версальскі музейны комплекс. Нацыянальны музей сярэдневякоўя (Музей Клюні). Музей д'Арсэ. Музей Аранжэры, Музей Радэна, Нацыянальны цэнтр мастацтва і культуры імя Жоржа Пампіду, Нацыянальны музей азіяцкіх мастацтваў – Гімэ і іншыя мастацкія музеі. Музей Карнавалэ. Музей арміі ў Доме інвалідаў. Гарадок навукі і індустрыі ў парку Ла-Вілет. Музей мастацтваў і рамёстваў. Нацыянальны музей натуральнай гісторыі і інш.

Музеі ў іншых гарадах Францыі (Ніца, Марсель, Руан і інш.).

Тэма 6. Музеі Германіі

Характарыстыка і структура музейнай сеткі Германіі. Дзяржаўнае кіраўніцтва музейнай справай у Германіі. Інвэстыцыйная праграма «Культура на новых землях». Ліквідацыя «музеяў-дубляў». Фонд Прускай культурнай спадчыны.

Музеі Берліна. Дзяржаўныя музеі на «Востраве музеяў», Берлінская карцінная галерэя, Новая нацыянальная галерэя. Музей Берлін-Карлсхорст. Тапаграфія тэрору. Мемарыял ахвяр Халакосту. Яўрэйскі музей у Берліне. Нямецкі гістарычны музей. Нямецкі тэхнічны музей. Музей прыродазнаўства. Этналагічны музей.

Музеі Дрэздэна: Дзяржаўныя мастацкія зборы Дрэздэна (Галерэя старых майстроў, Галерэя новых майстроў, «Зялёныя скляпенні», збор форфору, Музей прыкладнога мастацтва, Альберцінум, Гравюрны і нумізматычны кабінеты, фізіка-матэматычны кабінет і інш.).

Музеі Мюнхена: Старая пінакатэка, Новая пінакатэка, Гліптатэка, Баварскі нацыянальны музей. Нямецкі музей дасягненняў прыродазнаўчых навук і тэхнікі (Нямецкі музей). Мюнхенскі гарадскі музей і інш.

Музеі-палацы Германіі. Сан-Сусі (Патсдам). Шарлотэнбург (Берлін), палац Шлайсхайм (ваколіцы Мюнхена) і інш.

Музеі Франкфурта-на-Майне, Кёльна, Нюрнберга, Лейпцыга і іншых гарадоў Германіі.

Тэма 7. Музеі Італіі

Стан музейнай справы ў краіне. Структура і арганізацыя музейнай сеткі. Дзяржаўная палітыка. Дзейнасць Міністэрства культуры ў галіне музейнай справы.

Ватыканскія музеі. Грыгарыянскі этрускі музей. Галерэя Лапідарыё. Ватыканская бібліятэка як самы значны збор старажытных рукапісаў. Музей Музей Пію-Крысціяна. Ватыканская Пінакатэка. Музей К'ярамонці. Калекцыя сучаснага рэлігійнага мастацтва. Этналагічны місіянерскі музей. Грыгарыянскі музей свецкага мастацтва. Музеі ў Папскім палацы (Апартаменты Борджыя, Сінсцінская капэла, Капэла Нікаліна, Станцы Рафаэля. Галерэя геаграфічных картаў. Галерэя кандэлябраў. Галерэя габеленаў). Музей Пія-Кліменціна. Грыгарыянскі егіпетскі музей.

Музеі Рыма: Рымскі нацыянальны музей, Нацыянальная галерэя сучаснага мастацтва, Галерэя Баргезэ. Нацыянальны этрускі музей. Віла Джулія. Музей рымскай цывілізацыі. Капіталійскія музеі.

Музеі Фларэнцыі. Галерэя Уфіцы, Палацінская галерэя (галерэя Піці) і сады Баболі, Галерэя Акадэміі, Нацыянальны музей Барджэла, Нацыянальны археалагічны музей. Нацыянальная галерэя сучаснага мастацтва.

Музеі Венецыі. Палац дожаў, Палац Ка д'Ора (Галерэя Франкеці), Палац Ка Пезара (Міжнародныя галерэя сучаснага мастацтва і Венецыянскі музей усходняга мастацтва), Гарадскі музей Карэра.

Музеі ў іншых гарадах Італіі. Нацыянальная пінакатэка ў Балоны. Нацыянальныя галерэя Марке (Урбіна). Вядучыя музеі Мілана (Музей Польшдзі-Пецолі, Пінакатэка Брэра, Пінакатэка Абразіяна). Вядомыя музеі Неапаля (Нацыянальны музей і галерэя Кападзімонтэ, Нацыянальны археалагічны музей Неапаля). Егіпецкі музей у Турыне і інш.

Тэма 8. Музеі Іспаніі

Спецыфіка фарміравання музейных устаноў Іспаніі. Арганізацыя і каардынацыя музейнай справы ў Іспаніі. Дзейнасць Міністэрства культуры Іспаніі ў галіне музейнай справы. Агульная характарыстыка музейнай сеткі.

Музеі Мадрыда. Нацыянальны музей Прада, Нацыянальны музей Цісена-Барнемісы, Нацыянальны музей «Цэнтр мастацтваў каралевы Сафіі», Музей каралеўскай акадэміі прыгожых мастацтваў Сан-Фернанда, Нацыянальны музей натуральных навук, Марскі музей, Нацыянальны археалагічны музей, Музей Амерыкі і інш. Калареўскі палац і Эскарыял.

Музеі Барселоны. Нацыянальны музей мастацтва Каталоніі, Музей футбольнага клуба «Барселона», Музей Пікаса, Марскі музей, Дом-музей А. Гаўдзі і інш.

Музеі ў іншых гарадах Іспаніі. Дом-музей Эль-Грэка(Таледа), Музей Гугенхайма (Більбаа), Горад мастацтваў і навук (Валенсія), Дом-музей Х. Калумба (Вальядалід), Нацыянальны музей і даследчы цэнтр Альтаміры (Сантыльяна-дэль-Мар)і інш.

Палацавы комплекс Альгамбра, іншыя помнікі і знакавыя месцы Іспаніі.

Тэма 9. Музеі Грэцыі

Каардынацыя музейнай справы ў Грэцыі. Дзейнасць Міністэрства культуры і адукацыі і іншых міністэрстваў і ведамстваў у галіне музейнай справы. Ведамасная падпарадкаванасць музеяў Грэцыі. Характарыстыка музейнай сеткі.

Музеі і помнікі г. Афіны: Музей Акропаля, Нацыянальны археалагічны музей, Музей Бенакі, Візантыйскі музей, Ваенны музей, Эпіграфічны музей і інш.

Археалагічныя музеі Салонікаў, Дэльфаў, Алімпіі, Іеракліёна і інш. гарадах.

Тэма 10. Музеі Нідэрландаў і Бельгіі

Музеі Нідэрландаў. Традыцыі мастацкага збіральніцтва ў Галандыі. Спецыфіка музейнага будаўніцтва і арганізацыі музейнай справы. Музейная сетка краіны. Асацыяцыя музеяў Нідэрландаў.

Музеі Амстэрдама. Дзяржаўны музей ці Рэйксмузеум, Музей Вінсэнта ван Гога, Дом-музей Рэмбранта ван Рэйна, Эрмітаж-Амстэль, Гарадскі музей, Музей Ганны Франк, Музей NEMO і інш.

Музеі Ратэрдама. Музей Бойманса – ван Бёнінгена, Музей натуральнай гісторыі.

Музеі Гаагі. Каралеўская галерэя Маўрыцхёйс, Муніцыпальны музей Гаагі.

Лейдэн. Дзяржаўны музей старажытнасцей ці Лейдэнскі музей і іншыя.

Музеі Бельгіі. Музеі Бруселя: Каралеўскія музей прыгожых мастацтваў. Музей музычных інструментаў. Каралеўскі музей прыродазнаўчых навук. Каралеўскі музей арміі і ваеннай гісторыі Бельгіі і інш.

Музеі Антвэрпэна. Каралеўскі музей прыгожых мастацтваў. Этнаграфічны музей. Музей Майер ван дэр Берга. Дом-музей П. П. Рубенса і інш.

Музеі Бруге, Льежа і іншых гарадоў.

Тэма 11. Музеі краін Скандынавіі (Нарвегія, Швецыя, Фінляндыя, Данія)

Музеі Нарвегіі. Музейная сетка краіны. *Музеі Осла.* Нацыянальны музей мастацтва, архітэктуры і дызайну, Нарвежская нацыянальная галерэя, Музей караблёў вікіндаў, Музей Э. Мунка, музеі «Фрам» і «Кон-цікі» і інш.

Нарвежскі музей гісторыі культуры (Нарвежскі народны музей) на в. Бюгдэй і інш.

Музеі Швецыі. Прынцыпы музейнай палітыкі, арганізацыі музейнай справы і структура музейнай сеткі. *Музеі Стакгольма.* Нацыянальны музей, Стакгольмскі гістарычны музей, Музей арміі. Музей скульптуры – Сад Мілеса, Карабель-музей «Ваза», Скансэн і інш.

Музеі Фінляндыі: Нацыянальны музей Фінляндыі, Фінская нацыянальная галерэя, Музей Атэнеўм, Музей сучаснага мастацтва Кіясма, Мастацкі музей Сінебрухава і інш.

Этнаграфічны музей пад адкрытым небам на в. Сеўрасаары.

Музеі ў іншых гарадах Фінляндыі.

Музеі Даніі. Прынцыпы арганізацыі музейнай справы. Дзейнасць Міністэрства культуры.

Музеі Капенгагена. Дзяржаўны музей мастацтваў. Нацыянальны музей Даніі. Музей Торвальдсена. Новая Гліптатэка Карлберга, Каралеўскі марскі музей, Музей сучаснага мастацтва «Лузіана» і інш.

Музеі Орхуса. Дагістарычны музей (Музей дагістарычнай Даніі), Музей вікінгаў.

Музей Г. Х. Андэрсена ў г. Одэнс. Музей караблёў вікінгаў у г. Роскілд.

Тэма 12. Музеі краін Цэнтральнай Еўропы

Музеі Аўстрыі. Разнастайнасць музеяў Аўстрыі. Венскі музей гісторыі мастацтваў. Галерэя Альберціна. Галерэя Бельведэр. Аўстрыйскі музей прыкладнога мастацтва. Музей этналогіі. Музей крыміналістыкі. Музейны квартал у Вене (Музей сучаснага мастацтва фонда Людвіга, Музей Леапольда, Венскі Кунстхале і інш.). Музеі ў іншых гарадах Аўстрыі.

Музеі Швейцарыі. *Жэнева.* Жэнеўскі музей мастацтва і гісторыі, Музей сучаснага мастацтва і інш. *Базэль.* Базэльскі музей старажытнасцей, Базэльскі мастацкі музей. *Цюрых.* Швейцарскі нацыянальны музей і інш.

Музеі Балгарыі. *Сафія.* Нацыянальны гістарычны музей. Нацыянальны этнаграфічны музей. Нацыянальная мастацкая галерэя. Нацыянальны царкоўны гісторыка-археалагічны музей і крыпта храма св. Аляксандра Неўскага. Нацыянальны музей натуральнай гісторыі. Нацыянальная галерэя замежнага мастацтва.

Музеі Польшчы. *Варшава.* Каралеўскі замак на Замкавай плошчы. Палаца-паркавыя комплексы ў Варшаве. Нацыянальны музей. Нацыянальны этнаграфічны музей. Археалагічны музей. Музей Войска польскага. Музей Варшавы. Музей Варшаўскага паўстання. Літаратурны музей імя Адама Міцкевіча.

Кракаў. Каралеўскі замак Вавель. Музей Чартарыйскіх. Галерэя сучаснага мастацтва.

Музеі Вроцлава, Лодзі, Познані і інш.

Музеі Чэхіі. *Прага.* Нацыянальны музей. Нацыянальны тэхнічны музей. Ваенна-гістарычны музей. Музей горада Прагі. Музей Альфонса Мухі і інш.

Тэма 13. Музеі краін Усходняй Еўропы

Музеі Літвы. *Вільнюс.* Нацыянальны музей Літвы. Палац вялікіх князёў літоўскіх. Літоўскі мастацкі музей і яго філіялы.

Каунас. Нацыянальны мастацкі музей імя М. К. Чурлёніса. Мемарыяльныя музеі М. К. Чурлёніса ў Друскеніках і Каўнасе.

Музеі Эстоніі. *Талін.* Эстонскі мастацкі музей і яго філіялы. Эстонскі гістарычны музей і яго філіялы. Эстонскі музей пад адкрытым небам. Марскі музей Эстоніі. Эстонскі музей прыкладнога мастацтва і дызайну.

Тарту. Эстонскі нацыянальны музей, Тартускі мастацкі музей, Эстонскі літаратурны музей, Тартускі музей цацак і інш.

Музеі Латвіі. Музей замежнага мастацтва. Латвійскі нацыянальны мастацкі музей. Латвійскі этнаграфічны музей. Нацыянальны музей гісторыі Латвіі. Музей гісторыі Рыгі і мараходства. Латвійскі ваенны музей. Музей гісторыі медыцыны імя Паула Страдыньша і інш.

Музеі Украіны. *Музеі Кіева.* Нацыянальны запаведнік «Сафія Кіеўская», Нацыянальны Кіева-Пячэрскі гісторыка-культурны запаведнік. Нацыянальны мастацкі музей Украіны. Нацыянальны музей «Кіеўская карцінная галерэя», Нацыянальны музей мастацтваў імя Багдана і Варвары

Ханенка, Нацыянальны навукова-прыродазнаўчы музей НАН Украіны, Нацыянальны музей літаратуры Украіны, Нацыянальны музей Тараса Шаўчэнкі. Нацыянальны музей гісторыі Украіны. Музей народнай архітэктуры і побыту Украіны.

Музеі ў іншых гарадах Украіны. Закарпацкі музей народнай архітэктуры і побыту Украіны (Ужгарад), Нацыянальны музей ў Львове імя Андрэя Шэптыцкага. Адэскі археалагічны музей.

Музеі Расіі. Гісторыя калекцыяніравання ў Расіі. Першыя рускія музеі. Асноўныя этапы развіцця музейнай справы Расіі. Прынцыпы арганізацыі музейнай справы. Музейная сетка: структура і прынцыпы арганізацыі. Кіраўніцтва музейнай справай. Падпарадкаванасць музеяў.

Масква. Дзяржаўны гісторыка-культурны музей-запаведнік «Маскоўскі Крэмль» і яго складаючыя, Дзяржаўная Трацякоўская галерэя, Дзяржаўны музей выяўленчага мастацтва імя А. С. Пушкіна, Дзяржаўны гістарычны музей і яго філіялы, Дзяржаўны цэнтральны музей сучаснай гісторыі Расіі, Дзяржаўны палітэхнічны музей, літаратурныя музеі Масквы, Цэнтральны музей Узроўненых сіл, Музей Перамогі. Музеі у прыгарадах Масквы.

Санкт-Пецярбург. Дзяржаўны Эрмітаж, Дзяржаўны рускі музей, Музей антрапалогіі і этнаграфіі імя Пятра Вялікага Расійскай акадэміі навук (Кунсткамера), Расійскі этнаграфічны музей, Дзяржаўны музей гісторыі рэлігіі, Дзяржаўны музей палітычнай гісторыі Расіі і інш. Музеі у прыгарадах Пецярбурга.

Музеі-запаведнікі РФ: Дзяржаўны Уладзіміра-Суздальскі гісторыка-архітэктурны і мастацкі музей-запаведнік, Дзяржаўны археалагічны музей-запаведнік «Касцёнкі», Дзяржаўны гісторыка-архітэктурны і этнаграфічны музец-запаведнік «Кіжы», Яраслаўскі гісторыка-архітэктурны музей-запаведнік, Гісторыка-этнаграфічны музей-запаведнік «Шушанскае» і інш.

Раздзел III. Музеі Амерыкі, Афрыкі, Аўстраліі і Азіі

Тэма 14. Музеі краін Паўночнай Амерыкі

Музеі Канады. Музейная сетка Канады. Нацыянальная музейная палітыка. Нацыянальная музейная асацыяцыя. Музейныя аб'яднанні і арганізацыі Канады.

Нацыянальная галерэя Канады (Атава). Манрэальскі музей прыгожых мастацтваў. Мастацкая галерэя Антарыё (Таронта). Каралеўскі музей Антарыё (Таронта) Музей цывілізацыі (Квебек). Цэнтр паўночнай спадчыны прынца Уэльскага (г. Елоўнайф).

Музеі ЗША. Асаблівасці музейнай сеткі і дзяржаўнай палітыкі ў галіне музеязнаўства. Кіраванне музейнай справай.

Вашынгтон. Нацыянальная галерэя мастацтва, Смітсонаўскі інстытут (Музей мастацтваў і прамысловасці, Галерэя мастацтваў Фрыр, Смітсонаўскі нацыянальны заалагічны парк. Нацыянальны музей натуральнай гісторыі, Нацыянальны музей амерыканскай гісторыі, Музей Анакостыі. Нацыянальны музей амерыканскага мастацтва, Нацыянальны музей амерыканскіх

індзейцаў, Нацыянальная партрэтная галерэя, Нацыянальны музей авіяцыі і касманаўтыкі і інш.).

Нью-Ёрк. Метраполітэн-музей, Музей сучаснага мастацтва, Калекцыя Фрыка, Музей амерыканскага мастацтва Уітні, Музей Саламона Гугенхейма, Амерыканскі музей натуральнай гісторыі, Яўрэйскі музей, Бруклінскі музей і інш.

Чыкага. Філдаўскі музей натуральнай гісторыі, Чыкагскі інстытут мастацтваў, Музей сучаснага мастацтва, Музей навукі і прамысловасці і інш.

Лос-Анжэлес. Музей натуральнай гісторыі, Музей Гецці і інш.

Тэма 15. Музеі краін Лацінскай і Паўднёвай Амерыкі

Музеі Мексікі. *Мехіка.* Нацыянальны музей антрапалогіі. Нацыянальны музей у палацы Чапультэпек. Музей сучаснага мастацтва. Музей натуральнай гісторыі.

Музеі Кубы. *Гавана.* Музей рэвалюцыі Кубы. Нацыянальны музей прыгожых мастацтваў. Дом-музей Эрнэста Хэмінгуэя.

Музеі Аргенціны. *Буэнас-Айрес.* Музей прыгожых мастацтваў. Дзяржаўны музей дэкаратыўнага мастацтва. Муніцыпальны музей мастацтваў Хуана Карласа Кастанына. Нацыянальны гістарычны музей Аргенціны. Музей натуральных навук імя Бернадзіна Рывадавія і інш.

Музеі Бразіліі. *Рыа-дэ-Жанэйра.* Нацыянальны музей. Нацыянальны гістарычны музей. Музей індзейцаў. Нацыянальны музей сучаснага мастацтва. Нацыянальны музей прыгожых мастацтваў. Музей вобразаў несвядомага і інш.

Музеі іншых краін Лацінскай і Паўднёвай Амерыкі. Чылійскі музей дакалумбава мастацтва, Музей салідарнасці імя Сальвадора Альендэ, Музей сучаснага мастацтва (*Чылі, Санцьяга*). Нацыянальная мастацкая галерэя, Музей сучаснага мастацтва, Музей рэвалюцыі, Дзіцячы музей (*Венесуэла, Каракас*). Нацыянальны музей Калумбіі, Музей каланіяльнага мастацтва, Дом-музей Сімона Балівара, Манетны двор – Нумізматычная калекцыя Банка Рэспублікі (*Калумбія, Багота*).

Тэма 16. Музеі Паўночнай Афрыкі

Спецыфіка музейнай справы на Афрыкаскім кантыненце. Асаблівасць музейных калекцый. Хуткае павелічэнне музеяў у апошняй трэці XX ст.

Музеі Егіпту. Каір: Егіпетскі нацыянальны музей, Музей ісламскага мастацтва, Вялікі Егіпетскі музей (Музей Гізы), Коптскі музей, Дзіцячы музей імя С'юзн Мубарак, Грэка-рымскі музей.

Александрыя. Александрый музей выяўленчага мастацтва. Александрый нацыянальны музей. Грэка-рымскі музей.

Музейныя комплексы ў Эль-Гізе (Вялікі егіпетскі музей), Луксоры (Луксорскі музей і Карнакскі музей пад адкрытым небам).

Музеі Лівіі. *Трыпалі.* Археалагічны музей (Музей Чырвонага замка). Музей натуральнай гісторыі. Этнаграфічны музей. Музей эпиграфікі. Ісламскі музей.

Музеі Алжыру. *Алжыр.* Нацыянальны музей старажытнасцей і ісламскага мастацтва, Нацыянальны музей народнага мастацтва і традыцый, Этнаграфічны музей Бардо, Нацыянальны публічны музей сучаснага мастацтва, Цэнтральны музей арміі.

Тэма 17. Музеі Цэнтральнай і Паўднёвай Афрыкі

Музеі Нігерыі. Нацыянальны музей у Лагосе і Джосе.

Музеі Кеніі. *Найробі.* Нацыянальны музей, Чыгуначны музей, Мастацкая галерэя Сорбсі, Гліняная мячэць Кірпарам.

Музеі Судана. *Хартум.* Нацыянальны музей Судана, Музей натуральнай гісторыі, Этнаграфічны музей, Археалагічны музей Судана.

Музеі ПАР (Паўднёва-афрыканскай рэспублікі). *Прэторыя.* Нацыянальны культурна-гістарычны музей, Прыродазнаўчы музей Трансвааля, Мастацкі музей Прэторыі.

Кейптаун. Паўднёва-Афрыканскі музей, Нацыянальная мастацкая галерэя і інш.

Тэма 18. Музеі Аўстраліі, Новай Зеландыі і краін Акіяніі

Асаблівасці гісторыі музейнай справы ў **Аўстраліі.** Фарміраванне музейнай сеткі.

Канбера. Нацыянальны музей Аўстраліі, Аўстрайская нацыянальная галерэя, Аўстралійскі ваенны мемарыял, Музей Антычнасці Аўстралійскага нацыянальнага ўніверсітэта.

Мельбурн. Музей навукі, Музей Вікторыі, Аўстралійскі музей сучаснага мастацтва, Нацыянальная галерэя Вікторыі, Дом капітана Джэймса Кука, Марскі музей.

Сіднэй. Мастацкая галерэя Новага Паўднёвага Уэльса, Аўстралійскі нацыянальны марскі музей, Сіднейскі музей прыкладных мастацтваў і навук, Музей сучаснага мастацтва Аўстраліі інш.

Спецыфіка арганізацыі музейнай справы ў Новай Зеландыі і краінах Акеаніі.

Новая Зеландыя. *Велінгтон.* Нацыянальны музей Тэ Папа Тангарэва. Музей горада Велінгтона і мора. Мастацкая галерэя Адама Універсітэта Вікторыі. *Окленд:* Нацыянальны ваенны мемарыял, Мастацкая галерэя.

Гаваі. *Ганалулу.* Музей натуральнай і культурнай гісторыі штата Гаваі («Музей імя Берніс П. Бішоп»). Музей Фіджы (Сува, Фіджы). Нацыянальны музей і мастацкая галерэя Папуа-Новай Гвінеі (Вайгані, Новая Гвінея).

Тэма 19. Музеі Пярэдняй (Заходняй) Азіі

Музеі Ізраіля. *Іерусалім.* помнікі і гістарычныя мясціны Іерусаліма, Музей Ізраіля ў Іерусаліме, Музей гісторыі Іерусаліма ў Башні Давіда, Музей біблейскіх краін, Музей вязняў падполля, Археалагічны музей Ракфелера, Нацыянальны мемарыял Катастрофы і Гераізму «Яд ва-Шэм» і інш.

Тэль-Авіў. Музей Эрэц-Ісраэль (Зямля Ізраіля), Музей яўрэйскай дыяспары, Музей выяўленчых мастацтваў, Музей Арміі абароны Ізраіля.

Хайфа. Нацыянальны марскі музей, Ізраільскі нацыянальны музей навукі, тэхналогій і космасу, Музей японскага мастацтва «Цікацін»

Музеі Турцыі. *Стамбул.* Палац Топкапы, Сафійскі сабор, Музей турэцкага і ісламскага мастацтва, Стамбульскі археалагічны музей, Музей Рахмі М. Коча, Дом-музей К. М. Атацюрка.

Анкара. Музей анаталійскіх цівілізацый, Дзяржаўны музей мастацтва і скульптуры, Маўзалеі К. М. Атацюрка.

Бодрум. Музей падводнай археалогіі.

Музеі Лівана (Нацыянальны музей Бейрута, Археалагічны музей Амерыканскага ўніверсітэта ў Бейруце, Музей шоўку), **Сірыі** (Нацыянальным музей Дамаска, Нацыянальны музей Алепа), **Ірака** (Нацыянальны музей Ірака, Багдадскі музей (музей натуральнай гісторыі), **Афганістана** (Нацыянальны музей Афганістана), **Ірана** (*Тэгеран.* Іранскі нацыянальны музей, Музей Разы Абасі, Музей дываноў, Музей сучаснага мастацтва, Нацыянальная скарбніца Цэнтральнага банка Ірана. Музеі і помнікі старажытных гарадоў Ірана).

Тэма 20. Музеі Усходняй Азіі

Музеі Кітая. Арганізацыя і заканадаўчыя асновы музейнай справы ў Кітаі. Структура музейнай сеткі. Асаблівасці кітайскіх музеяў.

Пекін. Палацавы комплекс «Гугун», Нацыянальны музей Кітая, Кітайскі музей авіяцыі, Мастацкі музей Яньхуан, Цэнтр сучаснага мастацтва УССА, Геалагічны музей Кітая і інш.

Нанкін. Музей найноўшай кітайскай гісторыі, Музей гісторыі тайпінаў і інш.

Шанхай. Музей навукі і тэхнікі, Шанхайскі музей і інш.

Кітайскі нацыянальны музей чая (*Ханчжоў*), Грабніца першага імператара дынастыі Цынь і інш.

Музеі Японіі. Структура музейнай сеткі. Асаблівасці японскіх музеяў і арганізацыі музейнай справы.

Токія. Такійскі нацыянальны музей, Нацыянальны цэнтр мастацтваў, Нацыянальны музей сучаснага мастацтва, Нацыянальны музей заходняга мастацтва, Мастацкі музей Моры, Музей Універсітэта Мэйдзі, Музей імператарскіх калекцый, Музей Эдо-Токія, Музей банкнот і паштовых марак, Музей грошай грошай Банка Японіі, Чыгуначны музей Тобу і інш.

Кіёта: Імператарскі музей у Кіёта, Кіётскі міжнародны музей мангі, Нацыянальны музей Кіёта. Нацыянальны музей сучаснага мастацтва і інш.

Осака. Нацыянальны музей мастацтваў, Нацыянальны музей этналогіі, Музей усходняй керамікі, Гарадскі музей выяўленчага мастацтва Осакі, Осацкі музей навукі, Осацкі марскі музей і інш.

Мемарыяльны музей міру ў Херасіме і Музей атамнай бомбы ў Нагасакі.

Музеі Паўднёвай і Паўночнай Карэі. *Сеул.* Нацыянальны музей Карэі. Нацыянальны музей сучаснага мастацтва. Нацыянальны фальклорны музей Карэі. Ваенны мемарыял Рэспублікі Карэя, Алімпійскі музей і інш.

Пхеньян: Цэнтральны гістарычны музей Карэі, Музей Карэйскай Рэвалюцыі, Пхеньянскі чыгуначны музей.

Тэма 21. Музеі Паўднёвай Азіі

Музеі Індыі. Структура музейнай сеткі. Асаблівасці індыйскіх музеяў і арганізацыі музейнай справы.

Нью-Дэлі. Нацыянальны музей Індыі. Нацыянальны музей Гандзі (Мемарыяльны музей Гандзі), Музей мастацтваў Кіран Надар, Нацыянальны навуковы цэнтр, Мемарыяльны музей і бібліятэка Дж. Нэру і інш.

Калькута. Індыйскі музей, Мемарыял Вікторыі, Навуковы музей і інш.

Мумбаі. Музей прынца Уэльскага Западнай Андыі і інш.

Хайдарабад. Музей Салар Джанг, Археалагічны музей штата Андхра-Прадэш і інш.

Музеі Пакістана. Карачы: Нацыянальны музей Пакістана, Пакістанскі марскі музей, Музей ваенна-паветраных сіл Пакістана.

Ісламабад. Музей Лок Вірса, Нацыянальная мастацкая галерэя, Пакістанскі музей натуральнай гісторыі і інш.

Лахор. Лахорскі музей, Нацыянальны музей навукі і тэхнікі і інш.

Археалагічны музей Махенджа-Дара.

Тэма 22. Музеі Паўднёва-Усходняй Азіі

Музей мастацтва і навукі (**Сінгапур**). Музей культурнай спадчыны (**Ганконг**). Нацыянальны музей (**Інданэзія**, Джакарта). Нацыянальны музей **Філіпін** (Філіпіны, Маніла). Нацыянальны музей Бангкока (**Тайланд**, Бангкок). В'етнамскі музей этналогіі (В'етнам, Ханой). Музей генецыду «Туалсленгу (**Камбоджа**, Пнампень)

ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТА ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЫ

Назвы раздзелаў, тэмы	Колькасць аўдыторных адзін		Колькасць гадзін КСР	Форма кантролю ведаў
	лекцыі	семінар. заняткі		
1	2	3	4	5
Уводзіны	0.5			
Раздзел I. Міжнародныя арганізацыі ў галіне музейнай справы і аховы гісторыка-культурнай спадчыны				
Тэма 1. Дзейнасць ЮНЕСКА ў галіне музейнай справы і аховы гісторыка-культурнай спадчыны	1.5			
Тэма 2. Дзейнасць Міжнароднага савета музеяў (ICOM)	2			
Тэма 3. Праца Савета Еўропы і Еўрапейскага саюза ў галіне музейнай справы і аховы гісторыка-культурнай спадчыны	2			
Раздзел II. Музеі Еўропы				
Тэма 4. Музеі Вялікабрытаніі	2			
Тэма 5. Музеі Францыі	2			
Тэма 6. Музеі Германіі	2			
Тэма 7. Музеі Італіі	2			
Тэма 8. Музеі Іспаніі	2			
Тэма 9. Музеі Грэцыі	2			
Тэма 10. Музеі Нідэрландаў і Бельгіі	2			
Тэма 11. Музеі краін Скандынавіі (Нарвегія, Швецыя, Фінляндыя, Данія)	4			
Тэма 12. Музеі краін Цэнтральнай Еўропы	2			
Тэма 13. Музеі краін Усходняй Еўропы	4			
Раздзел III. Музеі Амерыкі, Афрыкі, Аўстраліі і Азіі				
Тэма 14. Музеі краін Паўночнай Амерыкі	1			
Тэма 15. Музеі краін Лацінскай і Паўднёвай Амерыкі	1			
Тэма 16. Музеі Паўночнай Афрыкі	1			
Тэма 17. Музеі Цэнтральнай і Паўднёвай Афрыкі	1			
Тэма 18. Музеі Аўстраліі, Новай Зеландыі і краін Акіяніі		2	2	Падрыхтоўка і праверка электроннай прэзентацыі
Тэма 19. Музеі Пярэдняй (Заходняй) Азіі		2	2	Падрыхтоўка і праверка электроннай прэзентацыі

1	2	3	4	5
Тэма 20. Музеі Усходняй Азіі		2	2	Падрыхтоўка і праверка электроннай прэзентацыі
Тэма 21. Музеі Паўднёвай Азіі		1	2	Падрыхтоўка і праверка электроннай прэзентацыі
Тэма 22. Музеі Паўднёва-Усходняй Азіі		1	2	Падрыхтоўка і праверка электроннай прэзентацыі
Разам	34	8	10	

ІНФАРМАЦЫЙНА-МЕТАДЫЧНАЯ ЧАСТКА

Літаратура

Асноўная

1. *Бярэйшык, Л. У.* Музеі замежных краін: вучэбн. дапам. У 2 ч. Ч. 2.: Музеі Азіі, Амерыкі, Аўстраліі, Афрыкі / Л. У. Бярэйшык, А. А. Гужалоўскі. – Мінск: БДУ, 2008. – 247 с.
2. *Лысыкова, О. В.* Музеи мира: учебное пособие к интегрированному курсу «Музеи мира». – 2-е изд. – Москва: Флинта: Наука, 2004. – 128 с., [8] л. цв. ил.
3. *Юренева, Т. Ю.* Художественные музеи Западной Европы: История и коллекции: учебное пособие / Т. Ю. Юренева. – Москва: Академический Проект, 2007. – 414 с.

Дадатковая

1. *Грицкевич, В. П.* История музеев мира. Учебн. пособия для студентов ист. факт. / В. П. Грицкевич, А. А. Гужаловский. – Мн.: БГУ, 2003. – 284 с.
2. *Юренева, Т. Ю.* Музей в мировой культуре / Т. Ю. Юренева. – М.: Русское слово – РС, 2003. – С. 255-314.
3. *Сторри, К.* Музей вне себя. Путешествие из Лувра в Лас-Вегас = The delirious museum. A journey from the Louvre to Las Vegas. – Москва: АдМаргинемПресс, 2023. – 342, [1] с.
4. *Сто великих музеев мира / авт.-сост. Н. А. Ионова.* – Москва: Вече, 2000. – 511 с. : ил.

Метадычныя рэкамендацыі па арганізацыі і выкананні самастойнай работы студэнтаў

Арганізацыя самастойнай работы студэнтаў прадугледжвае падрыхтоўку студэнтамі інфармацыйных матэрыялаў на адпаведную тэматыку, мультымедыйных прэзентацый па асобных падразделах вучэбнай дысцыпліны, вывучэнне дадатковых крыніц і літаратуры і інш.

Самастойная работа студэнтаў накіравана на:

- фарміраванне навыкаў пошуку і аналізу розных відаў інфармацыі;
- засваенне, сістэматызацыю і трансляцыю атрыманых ведаў у будучай прафесійнай дзейнасці;
- развіццё дадатковых навукова-даследчых навыкаў.

Кантроль за выкананнем самастойнай работы з'яўляецца бягучым і рэалізуецца праз электронную пошту, індывідуальныя кансультацыі, падчас лекцыйных і семінарскіх заняткаў, а таксама падчас правядзення экзамену. Выкладчык знаёміць студэнтаў са спецыфікай той ці іншай самастойнай работы і спосабамі яе кантролю пад час уводнай лекцыі па вучэбнай дысцыпліне.

Рэкамендуемыя сродкі дыягностыкі вынікаў вучэбнай дзейнасці студэнтаў

Арганізацыя вучэбнай работы студэнтаў накіравана на засваенне лекцыйнага матэрыялу, а таксама на самастойны пошук і падрыхтоўку інфармацыйных матэрыялаў па вучэбнай дысцыпліне «Музеі замежных краін».

Да эфектыўных педагагічных метадык і тэхналогій, якія садзейнічаюць далучэнню студэнтаў да пошуку і выкарыстання ведаў, набыццю вопыту самастойнага вырашэння задач, адносяцца:

- гісторыка-тэматычны падыход;
- тэхналогіі праблемна-модульнага навучання;
- тэхналогіі вучэбна-даследчай дзейнасці;
- камунікатыўныя тэхналогіі (дыскусіі, дыялогі, абмен думкамі і інш.).

Для кіравання вучэбным працэсам і арганізацыі кантрольна-ацэначнай дзейнасці выкладчыкам рэкамендуецца выкарыстоўваць рэйтынгавая, крэдытна-модульныя сістэмы ацэнкі вучэбнай і даследчай дзейнасці студэнтаў, варыятыўныя мадэлі кіруемай самастойнай работы, вучэбна-метадычныя комплексы. У практыку правядзення семінарскіх заняткаў мэтазгодна ўкараняць метадыкі актыўнага навучання, дыскусійныя формы.